

DET HÄR ÄR ETT GRATISEXEMPLAR
av tidningen Elsa nr 1/2018, med temat:
#metoo och kyrkorna

ELSA ÄR EN TIDNING om feministisk teologi, kultur och ekumenik
som ges ut av Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, SEK.

BLI MEDLEM i SEK, Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, så får du
tidningen hemskickad i brevlådan 4 gånger om året.

Läs mer och bli medlem på
www.svekumeniskakvinnor.se

FEMINISTISK TEOLOGI, KULTUR OCH EKUMENIK

Nummer 1/2018

Elsa

Försoning i metoo- uppropens tidevarv

Förlåtelsekrav, maktmissbruk och befriande ärlighet

DEN LYFTA BLICKEN

Systerskap som ger kraft

TYSTNAD ÄR INTE ETT ALTERNATIV

Inger vågade äntligen berätta efter 60 år av tystnad

TEMA #metoo och kyrkorna

Innehåll

ELSA NR 1/2018

tema: #metoo och kyrkorna

- 2 Från generalsekreteraren
- 3 Ledare: Speaking our truth
- 4 Försoning i metoo-uppropens tidevarv
- 6 Tystnad är inte ett alternativ
- 8 Den lyfta blicken
- 10 Förlåtelsen kan vänta
- 11 Recension: Systrar i kyrkan
- 12 Porträtt: Kampen ska vara vårt liv – Helga Henschen
- 14 Information från SEK: Facebook och ny webbplats
- 16 Årskonferens i Uppsala 20–22 april: "Se jag gör allting nytt" – ekumenik förutsättning för fred
- 18 Bibelstudium Världsböndagen 2018: "Allt Gud skapat är mycket gott!" Program från Surinam
- 20 Kalendarium

Tidningen har fått sitt namn efter Elsa Cedergren, född Bernadotte, initiativtagare till Kristna Kvinnors Samarbetskommitté, föregångaren till Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd. Hon var SEK:s första ordförande och avled 1996, 103 år gammal.

ELSA vill vara ett nav för feministisk teologi, kultur och ekumenik. ELSA är även SEK:s medlems-tidning.

Ansvarig utgivare:

Carin Gardbring, ordförande SEK. För enskilda artiklar ansvarar respektive författare.

Redaktör:

Esther Kazen, generalsekreterare SEK, esther.kazen@ekuc.se

Redaktionskommitté: Madeleine Fredell, Ragnhild Greek, Linda Joelsson, Jenny Karlsson, Hanna Stenström

Grafisk form: Jonaz Vaneryd/damano
Tryckeri: Trydells Tryckeri, Laholm.

För adressändring och prenumerations-
ärenden, kontakta oss på sek@ekuc.se

ELSA nr 2/2018: utkommer vecka 21.
Manusstopp 1 maj.

Följ SEK på facebook.com/svekumeniskakvinnor

Omslagsbild: foto Lane Jackman on Unsplash,
www.unsplash.com/@lanejackmanphoto

Kära läsare och SEK-medlem

SOM NY GENERALSEKRETERARE är det med glädje jag skriver välkomsttext till "min" första Elsa-tidning. Att temat blev #metoo kändes självklart utifrån de senaste månadernas händelser där kvinnors vittnesmål har fått stå i centrum och blivit lyssnade till. SEK har ju i alla år värnat kvinnors plats i både samhälle och kyrka, och därför känns det självklart att detta nummer av Elsa lyfter detta viktiga tema.

Sexuella övergrepp och trakasserier finns tyvärr även i våra kyrkor och vi har flera särskilda utmaningar som framkommit i kyrkornas upprop under #metoo. En av dessa är hur vi hanterar sanningssägande och vittnesmål i relation till förlåtelse. Hur hänger dessa ihop? Detta och mycket mer utforskar vi i årets första Elsa.

Kanske kan det kännas tungt när vittnesmål om sexuella övergrepp fortsätter komma fram i ljuset – ett efter ett. Och visst gör det ont att höra om de situationer som kvinnor från alla delar av vårt samhälle tvingats gå igenom. Men jag är också övertygad om att vi kan ta avstamp i dessa vittnesmål för att skapa en ljusare framtid. Det finns mod hos varje person som vågar berätta, det finns kraft i mängden röster som säger att det är nog nu, det finns hopp i det faktum att människor lyssnar på den som vågar berätta.

I denna framåttrörelse är jag övertygad om att SEK har en viktig roll. Jag är stolt att få vara en del av SEK där jag får inspireras av de djupa rötter som format vår organisation och ser fram emot att vara en del av vår spännande och viktiga framtid.

Något av det som ligger framför:

- » Anmäl dig till Årskonferensen i Uppsala! Information på sid 16–17.
- » Glöm inte att betala årets medlemsavgift!
- » Vi har en ny hemsida! Besök oss på www.svekumeniskakvinnor.se
- » Världsböndagen 2 mars! Lokala arrangemang hittar du på hemsidan och på sid 18–19 finns årets bibelstudie.
- » Internationella kvinnodagen 8 mars! SEK uppmärksammar detta särskilt genom att vara medarrangör till temadagen på Teologiska Högskolan i Stockholm. Mer info finns på sid 17.

Esther Kazen

Generalsekreterare Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, SEK

Följ SEK på Facebook!
www.facebook.com/svekumeniskakvinnor

Besök SEKs nya webbplats
www.SvEkumeniskaKvinnor.se

Speaking our truth

"**SPEAKING YOUR TRUTH** is the most powerful tool we all have" sade Oprah Winfrey i sitt tal på Golden Globes galan 1 januari 2018. Hon ägnade en stor del av talet till att prata om #metoo, rörelsen som knappast någon undgått att höra om eller beröras av under hösten och vintern. Hennes ord om att sanningssägande är det mest kraftfulla verktyg vi alla har sätter ord på en stor del av den befrielse som många vittnat om under dessa senaste månader. Det är tydligt hur viktigt och befriande det är att få berätta sin historia. Vittnesmål om sexuella övergrepp och trakasserier är inte en ny företeelse, inte ens "me too" är nytt. Redan 2006 startade civilrättsaktivisten Tarana Burke #metoo efter ett möte med en ung kvinna som berättade att hon utsatts för sexuella övergrepp. Tarana Burke insåg först efter samtalet att det hon önskade att hon skulle sagt till kvinnan var "me too" – jag också. Det finns en otrolig styrka i att dela erfarenheter och att slippa vara ensam.

#Metoo-rörelsen har väckt viktiga frågor i kyrkan, inte bara specifikt om sexuella övergrepp och trakasserier utan även generellt om sexism, orättvisa strukturer och hur vi ska hantera det inom kyrkan. Måste berättelser om övergrepp och annat som inte skötts bra i kyrkan komma

upp till ytan eller skadar berättelserna kyrkans rykte? Vågar vi tro fullt ut på Jesus ord i Johannes 8:32 "Sanningen ska göra er fria"? Många har beskrivit de kyrkliga resonemang som försöker tysta ner den som vill berätta eller de församlingar som inte vågat eller velat ta rapporterade övergrepp på allvar med ord som "tystnadskultur", "snällhetskultur" och "förlåtelsekrav som härskarteknik".

Teologen Emilia Fogelklou problematiserar förlåtelse i essän "Vad förlåtelse inte är" som finns i hennes bok "Den allra vanligaste människan" från 1931. Hon refererar till Ghandis liknelse om förlåtelse att den som säger till en mus som blir uppäten av en katt att musen måste förlåta katten inte har förstätt vad förlåtelse handlar om. Först behöver oförrätten lyftas fram i ljuset, förlåtelse kommer sedan menar Gandhi. Utifrån detta resonemang skriver Emilia Fogelklou: "Förlåta – det kan man ej ur sin svaghet och underlägsenhetskänsla. Akten sker endast ur den själstyrka, där man abdikerat från sin (verkliga) makt att vedergälla med ont – till förmån för ett mera krävande herradöme, icke ett mindre, sämre, lättåtkomligare. Ty förlåta är människospråkets mest aktiva och dramatiska begrepp. Det betyder omvälvning i själens värld: jaget abdikerar till förmån för sin Gud." ¹

Många kyrkor står inför stora utmaningar. Vackra och viktiga kristna värderingar som förlåtelse och gemenskap riskerar att stå i vägen för rättvisa och upprättelse när vi använder dem på fel sätt. Jag är övertygad om att kyrkan kan värna både förlåtelse och gemenskap utan att utsätta någon för orättvis behandling eller nedtystande. Vi kyrkor behöver vara medvetna om de strukturer som påverkar oss människor, inte bara i andra länder eller i samhället i stort utan mitt i våra kyrkor. Som kyrkor behöver vi sträva efter att vara ett föredöme i hur vi hanterar situationer där något blivit fel och vara transparenta kyrkor där varje oförrätt och orättvisa får höras och synas. "Gud är ljus" kan vi läsa i 1 Johannes brev 1:5. Låt oss aldrig mer mörka ner, tysta eller gömma undan. Låt sanningen göra oss fria, låt oss vandra i ljuset.

1. Emilia Fogelklou, *Den allra vanligaste människan*. (Libris 2017) s.41–42.

ESTHER KAZEN är generalsekreterare för Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd och ordinerad pastor i Equmeniakyrkan.

Försoning i metoo-uppropens tidevarv

FÖRSONING – ett av de vackraste och svåraste orden i vår teologi och i vår kyrka. Trots att kyrkan är satt att förkunna och vittna om försoningens möjlighet verkar det som om oförsonligheten aldrig är större än inom kyrkor och mellan kyrkor. Ja strider har stått och kyrkor har rent utav splittrats på grund av oenighet kring försoningsbegreppet.

Det teologiska försoningsbegreppet har i första hand hanterat försoningen mellan Gud och människa men för att försoning mellan Gud och människa ska bli förstälig och trovärdig kan vi inte bortse från försoningen mellan människor. I Matteusevangeliet (Matt. 5:23–24) understryker Jesus nödvändigheten av att se medmänniskan då han uppmanar folket att försonas med sin broder innan de går och offerar i templet. Kanske är det därför, av rädsla för att inte duga inför Gud, som människor inom kyrkan ofta velat att försoning ska

sticka ut bland de kristna kvinnorna och det är kravet de upplevt från sig själva och andra att förlåta och försonas med sin förövare och det som hänt och därmed gå vidare. Resultatet har många gånger blivit självhat och ett livslångt lidande hos dessa kvinnor.

När #Metoo drog igång dröjde det innan kvinnor i kyrkan samlades för att gemensamt göra ett upprop. De av oss som varit del av uppropen kan vittna om att lojaliteten med kyrkan i många fall var så stark att vissa kvinnor övervägde om kyrkan ändå borde stå utanför. Rädslan för att skada kyrkan var på många håll stor och åtminstone tolkade jag det som att tystnadskulturen verkade sitta bra mycket djupare i kyrkan än på många andra håll. Kyrkans värld är liten och att berätta kan många gånger innebära utsatthet och ensamhet. Kanske kan det också finnas en rädsla för att verka dömande? Dessa rädslor övervanns dock i det stora genom övertygelsen om att en fortsatt tystnad skulle skada kyrkan mer än att nu lyfta locket till det som vi utsatts för och mängden berättelser gjorde att rädslan för att inte bli trodd nu minimerades.

Stundtals har försoning skyndats fram så snabbt att traumatiska händelser slätats över och förlåtelsens pålagda krav snarare har lett till bundenhet än befrielse.

har försoning skyndats fram så snabbt att traumatiska händelser slätats över och förlåtelsens pålagda krav

snarare har lett till bundenhet än befrielse.

Under hösten har #Metoo-rörelsen svept fram som en tsunami över vårt land. I ett avgrundsbråk har berättelser om övergrepp och trakasserier välld fram. Kvinnor som blivit utsatta för övergrepp och trakasserier men som inte blivit lyssnade till och trodda har nu fått göra sina röster hörda. Berättelserna som välld fram härrör från nutid men också så långt tillbaka som till mitten av förra seklet. Berättelser har burits i skam och tystnad fram tills nu och lättnaden att äntligen våga berätta är stor för många.

Upprop från kyrkor

I december gick kvinnor i Svenska kyrkan ut i uppropet #vardeljus och i januari skedde ett liknande upprop med namnet #sanningenskagöraerfria från ekumeniskt och frikyrkligt håll. Berättelserna från kyrkans kvinnor liknar naturligtvis berättelser från kvinnor inom andra områden av samhället men det finns något som

Be för dina fiender

#Metoo har också kommit att uppmärksamma det maktmissbruk som sker på arbetsplatser och det är belagt att kyrkan är en av de värsta platserna, sett ur arbetsmiljösynpunkt. Det talas ofta om att arbetsbördan är för hög för oss som jobbar i kyrkan men kanske har det också med kravet på försoning och förlåtelse att göra? Kravet på försoning och förlåtelse gör nämligen att många anpassar sig till en ohälsosam miljö trots att de gör våld på sig själva och andra. Människor, vars värdighet kränkts av chefer, församlingsråd, kolleger eller medlemmar blir många gånger inte mötta och lyssnade till i sin berättelse. Istället förekommer uppmaningen att förlåta, att be för sina fiender och att vända andra kinden till.

Min mentala våldtäkt

Det är några år sedan nu jag själv utsattes på min arbetsplats. Jag blev inte offer för sexuellt våld men väl för maktmissbruk och psykiska övergrepp av en dignitet som gör att jag idag benämner det som en mental våldtäkt. Jag bad om hjälp men tvingades och hotades istället till tystnad. Jag ville bli trodd men möttes av ovil-

#tystnadtagning #sistaspikenikistan #givaktochbitihop
 #sistabriefen #deadline #utanskyddsnät #intedinhora #nykterfrizon #visjungerut
 #närmusikentystnar #tystdansa #medvilkenrätt #inteförhandlingsbart
 #ickegodkänt #tystiklassen #räckupphanden #underytan #visparkarbakut
 #vårdensomsvek #imaktenskorridorer #tekniskt fel #larmetgår #akademiuppropet
 #vardeljus #vikokaröver #timeout #utgrävningpågår #utantystnadsplikt
 #sanningenskagöraerfria #skiljaagnarnafrånvetet #metoobackstage
 #listanärstängd #skrattetihalsen #theshowisover #killthe king

ja och rädsior för att agera mot den som stod över mig i hierarkin. Inte helt oväntat i sammanhanget möttes jag också av kravet på att förlåta dem som gjort mig illa. Jag förlät inte. Mina kunskaper i teologi, feminism och hur det mänskliga psyket fungerar gjorde att jag visste att det skulle vara förödande att tvinga mig till att förlåta efter det jag varit med om. Åtminstone inte så nära inpå. Jag tillät mig, visserligen i slutet rum med människor jag litade till, istället att hata, skrika, svära. Det är troligtvis en av anledningarna till att jag mår bra idag och inte har förtärts av det hat som händelserna väckte i mig.

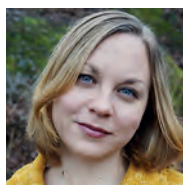
Vad sker då med alla de människor som kränkts i kyrkan och som förväntats att lägga händelserna bakom sig?

Hur har det då gått med min egen försoning efter det som hände? Med Guds och människors hjälp kan jag nog säga att jag har försonats med händelsen eller åtminstone är en god bit på väg. Kanske är det så att försoning i vissa lägen måste ske i etapper. Jag har försonats på det sätt att denna händelse inte längre trycker ner mig och begränsar mitt liv. Den man som utsatte mig har inte och kommer inte att be mig om förlåtelse. Han är kvar på sin position och risken finns att han kommer att utsätta andra kvinnor förr eller senare. Det är synd.

Försoning på rätt sätt

Vad sker då med alla de människor som kränkts i kyrkan och som förväntats att lägga händelserna bakom sig? Kan det vara så att de dåliga arbetsmiljöer vi har i kyrkan delvis grundar sig på dåligt hanterade kränkningar och trauman? I vissa fall kan det handla om förhastad förlåtelse och försoning. Är vi i kyrkan, som talar så väl om försoning, i själva verket usla på försoning själva? Jag tror att det många gånger kan vara så.

Betyder då detta att försoningen spelat ut sin roll och att vi som utsatts inte kan relatera till detta kyrkans centrala storord? Nej, tvärtom vill jag säga att i försoningen finns den enda möjligheten till hopp för framtiden. Just därför är det så viktigt att vi använder försoningen rätt, det vill säga att vi lägger ansvar, skuld och skam där de ska vara. Försoning är också det enda sättet för den som är utsatt att inte låta händelserna fortsätta ha makt över hennes liv. Försoning är möjlig med Guds och människors hjälp men det måste ibland få ta sin tid. Vi som medmänniskor och som medkristna måste därför vara noga med att lägga skulden och skammen där den hör hemma. I de fall vi talar om övergrepp och trakasserier måste vi också lägga ansvaret på försoningen hos förövaren och inte på den som blivit utsatt. Allt för att hjälpa varandra till en god och välgörande försoning. I de fall vi har att göra med notoriska våldtäktsmän eller maktmissbrukare behöver vi också se till att de inte kan fortsätta att utsätta människor.

JENNY KARLSSON är doktorand i Religionsfilosofi med teologisk etik vid Åbo Akademi och Stockholms stifts forskarskola. Jenny är präst i Svenska kyrkan sedan 2009 och jobbar i Danderyds församling. Hon ingår även i ELSA:s redaktionskommitté.

FÖR FORTSATT LÄSNING om försoning:

Liv i försoning, Göran Möller, Carl Reinhold Bråkenhielm red. Verbum 2016.

Försoning behövs, Sofia Camnerin, Arne Fritzon. Verbum 2012.

Försoning och förvandling, Jesper Svartvik. Verbum 2014.

Tystnad är inte ett alternativ

I ljuset av #Metoo-rörelsen har fler och fler vågat berätta sin historia. Bransch efter bransch har gjort egna upprop för att visa att de sexuella övergrepp och sexistisk kultur som berättas om under #metoo inte är enskilda händelser utan en problematik som finns överallt. Även i kyrkorna. Hittills har två upprop gjorts från kyrkorna: Svenska Kyrkans upprop #Vardeljus och frikyrkornas upprop #Sanningenskagöraerfria. Uppropen har samlat in namnunderskrifter som bekräftar att sexuella trakasserier och övergrepp sker i kyrkorna och även samlat in berättelser om vad som har skett. Inom uppropen har olika sorters vittnesmål kommit fram: Kvinnliga präster och pastorer som utsatts för kränkande kommentarer och fysiska övergrepp på jobbet. Tonåringar som utnyttjats av sina scout- och ungdomsledare. Självårdssamtal där självårdaren fått känslor för och tafsat på konfidenten. Församlingar som inte velat, vågat eller haft kompetens att hantera de situationer som uppstått, och där den som utsatts allt för ofta lämnat ensam att bära sin upplevelse. De som delat sina erfarenheter är kvinnor i alla åldrar, från tonåringar till pensionärer. Vissa berättelser har hänt nyligen, andra berättelser har burits i tystnad i många år.

För många var vittnesmålen en bekräftelse av något de redan visste men för andra kom kyrkornas upprop som en kalldusch och reaktionerna har varierat. En av många frågor som ställts är: "Måste den som har blivit utsatt berätta?" För visst kan det bli obekvämt i en för-

samling om en omtyckt medarbetare eller trogen scoutledare anklagas för att ha begått sexuella övergrepp. Utifrån upppropets vittnesmål är svaret ett tydligt ja. Att få berätta och lyfta fram mörka minnen, skam och skuld i ljuset är livsviktigt. Hemligheter håller oss fångna men sanningen gör oss fria. En av de som burit sin berättelse i närmare 60 år utan att berätta är Inger.*

De som delat sina erfarenheter är kvinnor i alla åldrar, från tonåringar till pensionärer.

Inger var 11 år när hennes pappa dog. Hennes mamma tog detta hårt och fick en svår depression som gjorde att hon behövde läggas in på sjukhus i omgångar. Familjen var medlemmar i den lokala församlingen och självklart ville församlingen hjälpa till. Kommunen föreslog att Inger skulle bo hos en familj som var väl respekterad både i samhället och församlingen. Mannen i familjen hade redan kontakt med Ingers familj och han hade passat henne vid flera tillfällen. Han bodde också nära skolan så det var en praktisk lösning. Problemet var att han ibland kunde vara lite för närgången mot barn. Inger visste redan vad han kunde göra för hon hade upplevt det förut. Vid flera tillfällen hade hon varit ensam med honom eftersom hennes mamma behövde jobba, och hennes mamma anade att allt inte stod rätt till. Hon sade åt mannen att inte röra Inger, men det stoppade inte honom. Inger protesterade emot att placeras hos mannens familj men det ansågs ändå vara bästa lösningen. Detta trots att Inger är helt säker på att många i församlingen visste vad som pågick och att det inte bara var hon utan även andra barn som utsattes för över-

»Att få berätta och lyfta fram mörka minnen,
skam och skuld i ljuset är livsviktigt.

Hemligheter håller oss fångna

men sanningen gör oss fria.«

grepp av denna man. Mot sin vilja flyttade hon hem till familjen och de obehagliga kommentarer och närmanden som mannen lyckats göra tidigare ökade nu när hon fanns så nära. Ett rymningsförsök mitt i vintern var en tydlig signal som borde fått vuxna i närheten att reagera, men inget hände. När han tafsade skyllde han på henne och sade "du får skylla dig själv för du är så vacker" och "det är ingen idé att du berättar för ingen kommer tro dig". Ett barn som får höra det av en vuxen vet knappast att det inte är sant men hon vågade inte berätta för någon på över 60 år.

Men Inger har inte låtit övergreppen stoppa henne utan hon har använt sina erfarenheter till att hjälpa andra.

Att hon varit tyst om övergreppen betyder inte att de inte har påverkat Inger, tvärtom.

Övergreppen har påverkat hela hennes liv. Hon har ofta drabbats av ångest, drömt mycket mardrömmar och oroat sig för att saker ska hända. Det har varit svårt att lita på andra vilket har gjort att hon gärna velat svara för saker själv, en egenskap som inte alltid är lätt i relation till andra. Hon var även med om fler övergrepp i sitt liv och dessa obearbetade svåra erfarenheter komplicerade hennes föräldraskap. Trots att hon aldrig förlorade sin tro lämnade hon kyrkan under många år eftersom förtroendet för kyrkan var brutet. Mannen som begick övergrepp mot henne som barn var trots allt en väl ansedd person inom kyrkan och ingen i församlingen verkade vilja se vad som pågick. Men Inger har inte låtit övergreppen stoppa henne utan hon har använt sina erfarenheter till att hjälpa andra. Hon är nu engagerad i att se till att kyrkan där hon finns är trygg för barnen i kyrkans verksamhet, och hon har äntligen fått berätta vad som hände henne. För knappt

ett år sedan, närmare 65 år sedan övergreppen började, berättade hon om sin erfarenhet för församlingens nuvarande föreståndare.

Under #metoo-rörelsen har Inger hittat styrka i andras vittnesmål, och är glad att så många berättelser äntligen får höras. Hon vet själv att erfarenheten inte försvinner när övergreppen slutar. "Jag har inte anmält honom, men jag har varit straffad hela mitt liv" säger hon. När jag frågar Inger hur lång tid det tog innan hon förstod att övergreppen inte var hennes fel blir hon tyst en stund. "Det tog väldigt många år" säger hon. "Och jag måste fortfarande resonera med mig själv än idag – hade jag kunnat göra annorlunda?"

Tystnad är inte ett alternativ. Skam är svår att tvätta bort, den sitter djupt. Vi kyrkor behöver vara ödmjuka inför den smärta som en utsatt person har gått igenom. Vi kan inte påskynda processen, vi måste först dela berättelsen, sorgen och skammen. Vi måste låta det göra ont, låta det ta tid. Det är viktigt, både för individen och för sammanhanget för att vi ska hitta en väg framåt.

* Namnet är inte personens riktiga namn

ESTHER KAZEN är generalsekreterare för Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd och ordinerad pastor i Eumeniakyrkan.

SVERIGES KRISTNA RÅD har reviderat de ekumeniska riktlinjerna vid sexuella övergrepp. En första version av riktlinjerna antogs av SKR år 2003, och har nu reviderats och på nytt antagits vid styrelsemötet i februari 2018. Den finns tillgänglig på hemsidan www.skr.org och kan där laddas ner som PDF eller beställas i tryckt form. SKR skriver så här på sin hemsida:

"Sexuella övergrepp i kyrkliga miljöer är ett allvarligt och försummat problem. Att vi som enskilda kristna och kyrkor reagerar tydligt

mot sexuella övergrepp och trakasserier är en avgörande trovärdighetsfråga. Kyrkorna måste kunna erbjuda trygga miljöer där ingen ska behöva utsättas för sexuella övergrepp. Dessa riktlinjer är ett sätt för medlemskyrkorna i Sveriges kristna råd att lyfta frågan och att visa på möjliga sätt att undvika att sexuella övergrepp sker. Riktlinjerna innehåller också råd och tips om hur man ska agera när övergrepp har skett.

Kyrkorna vill med dessa ekumeniska riktlinjer tydligt markera att sexuella övergrepp aldrig kan accepteras."

*"Det har väl inte påverkat mig så mycket",
svarar hon eftertänksamt på min fråga.
Men sedan kommer det:
"men efter det slog jag ju ner blicken".*

Den lyfta blicken

JAG HADE HAMNAT i ett samtal med en kvinna jag inte kände. Samtalet öppnade sig plötsligt och ledde in till berättelsen om den våldtäkt hon blev utsatt för som ung. Och hennes lite krassa konstaterande har följt mig sedan dess:

"Jag slog ju ner blicken."

För där är den ju, den gemensamma nämnaren, själva syftet med sexuellt våld och trakasserier. Där är den gemensamma nämnaren mellan tafsningarna på festivaler och i skolkorridoren, mäns våld mot kvinnor i hemmet, hedersförtrycket inom familjer och de systematiska våldtäkterna i krigszoner. Precis där.

Det handlar om att få den som utsätts att slå ned blicken. Och det där med blicken smittar i en omgivning som tillåter det. Det smittar på så sätt att vi kvinnor lär oss att vi är "rapeable", möjliga att våldta. Att vi kan hamna i situationer där någon tar sig rätten att reducera oss till objekt för någon annans blick, händer, maktutövning, njutning. Att det är bäst att vi sänker blicken av skam eller rädsla.

Men den här texten vill egentligen inte handla om sänkta blickar. Inte idag.

Den här texten vill handla om kvinnogruppen *Women against violence against women* (WAWAW) i delstaten Odisha i Indien där våldet mot flickor och kvinnor är enormt utbredd. Där har kvinnor från trettio slumområden organiserat sig i WAWAW för att utbilda sina samhällen om kvinnors rättigheter. De har tagit kam-

pen mot våldet i egna händer och har bildat ett nätverk där de handgripligen skyddar varandra. När en kvinna blir utsatt för våld, till exempel av sin make, vet hon vem hon ska ringa för att en hel grupp kvinnor ska bege sig dit och helt sonika säga åt mannen att sluta. Om det inte fungerar, kopplar de in polisen, som de har en väletablerad kontakt med. Deras strategi fungerar. För trots att våld mot kvinnor är socialt accepterat, är det inte accepterat att det är synligt för alla. Kvinnorna i WAWAW vägrar sänka blicken

Den här texten vill också handla om *Zero Tolerance Village Alliance* i Uganda (ZTVA), ett initiativ inom Lutheriska världsförbundets flyktingarbete. ZTVA involverar flera byar och flyktingläger och går ut på att ett helt lokalsamhälle gemensamt avgör sig för nolltolerans mot sexuellt och könsbaserat våld. Var och en får utbildning, deltar i dialoggrupper och får dessutom en roll och ansvar - ungdomar, kvinnor, män, näringsliv, civilsamhälle och religiösa ledare. De avger personliga löften i form av särskilda ceremonier och de håller varandra ansvariga i det offentliga rummet. Samtidigt involveras myndigheter, vårdinstitutioner och polisväsende. Den som vågar berätta om övergrepp får en utmärkelse för sitt mod. Här sänker inte längre kvinnorna och flickorna blicken. Metoden har fått stora och mätbara effekter, inte bara i färre våldtäkter eller mindre våld mot kvinnor. Det har även visat sig att färre barn hoppar av skolan, att våld generellt, alkoholmissbruk och barnäktenskap har minskat och att lokalsamhället fått stärkt

»Vi ser på varandra – Tamar, Hagar, Eva och jag. Skökorna, synderskorna, äktenskapsbryterskorna och jag lyfter blicken och ser på varandra med tårar i ögonen. Men det är som om det är för roligt att ses, för att vi ska vara tårögda särskilt länge. Så vi börjar le istället.«

ekonomisk hållbarhet. Det fungerar så väl att UNHCR har uppmärksammat metoden och vill sprida arbets sättet till fler platser.

Den här texten vill handla om *Tamar*, vår bibliska sys ter som våldtas av sin bror Amnon. Tamar sänker inte blicken. Hon river sönder den fotsida dräkten en jungfru använder, hon strör jord på huvudet för att verkligen visa sin sorg och hon går runt och klagar högljutt över det som hon utsatts för.

Den här texten vill handla om hösten 2017 när #MeToo fick kvinnor och flickor över hela världen att lyfta blick en, lägga skammen där den hör hemma och att tala sant om livet. Enligt hashtaggens grundare Tarana Burke är grundtanken "empowerment through empathy" – att stärka varandra genom empati. Precis det är motsatsen till den sänkta blicken.

Därför vill den här texten också handla om en upp vaknad kvinnsolidariet, som jag upplevt i spåren av #MeToo. Vi har lyft blicken och ser på varandra på

arbetsplatsen, i kyrkorna, i vänkretsen och på bussen: "jag också, precis som du". Vi ser på varandra, systrar över nationsgränser och genom historien. Vi ser på var andra – Tamar, Hagar, Eva och jag. Skökorna, synder skorna, äktenskapsbryterskorna och jag lyfter blicken och ser på varandra med tårar i ögonen. Men det är som om det är för roligt att ses, för att vi ska vara tårögda särskilt länge. Så vi börjar le istället. De kan dra åt sitt eget lilla helvete, ler vi mot varandra. Låt dem vältra sig i sin skadade heder, påstå att vi överdriver, fnysa att folk inte tål skämt eller att nu får man tydligen inte flörta längre. Låt dem hålla på tills de upptäcker att vi har gått någon annanstans och tagit en kopp kaffe med våra nyfunna vänner. För över den kaffekoppen talar vi sant om livet. Med höjda blickar, ljuvligt skamlösa.

MARIT NORÉN är präst och skribent, arbetar som biskopsadjunkt i Västerås stift och varit projektledare för Världens Fest 2017 i Västerås. Tidigare verksam inom Svenska kyrkans inter nationella arbete som handläggare för mission och folkbildning samt som policyrådgivare för genus och teologi.

Offentliga föreläsningar i bibelvetenskap

Torsdag 12 april 2018 • Teologiska Högskolan Stockholm

THS arrangerar varje år offentliga föreläsningar i bibelvetenskap. I år är båda föreläsarna kvinnor, vilket visar att kvinnor idag har etablerat sig på ett traditionellt mansdominerat forskningsområde.

Susan Gillingham talar med utgångspunkt i sin egen forskning om hur Psaltaren tolkats genom historien medan Gitte Buch Hansen talar utifrån sin forskning, ett fältarbete om hur migranter i dagens Köpenhamn tolkar Bibeln.

I Gitte Buch Hansens projekt möter frågor om bibelöversättning och klassiska bibeltolkningsproblem den verklighet utsatta migranter lever i idag och den bibeltolkning de gör. Båda föreläsningarna handlar alltså om bibeltolkning men i mycket olika sammanhang.

Föreläsningarna är öppna för alla intresserade. De hålls på engelska.

13.00–14.30
Susan Gillingham, University of Oxford
Writing a Reception History Commentary: Aims, Methods and Resources

15.00–16.30
Gitte Buch Hansen, Köpenhamns universitet:
Exegesis and Ethnography: Biblical Grammar in Contemporary Migrants' Life Stories

teologiska
högskolan
stockholm

Teologiska högskolan Stockholm • www.ths.se
Åkeshovsvägen 29, 168 39 Bromma

Förlåtelsen kan vänta

"Kristendomen är ju en så förlåtande religion", utbrast en kvinna i ett kyrkligt sammanhang. Ibland utgår vi kanske ifrån förenklade schabloner när vi talar om religioner, inklusive vår egen. Jag såg att sammanhanget fick mig att tänka på texter som pekade åt ett helt annat håll.

"Men den som förleder en av dessa mina små som tror på mig, för honom vore det bäst om han fick en kvarnsten hängd om halsen och sänktes i havets djup" (Matt 18:6).

Jesus hade verkligen inte någon allmänt förlåtande eller överslättande attityd gentemot den som missbrukar sin makt.

I MATTEUSEVANGELIET 18:1–20 berättas om Jesu inställning till människor som begår övergrepp mot människor i beroendeställning och hans inställning är allt annat än överslättande eller likgiltig. Människorna som beskrivs som Jesu minsta behöver inte vara barn, utan det är var och en som är i underläge vad det gäller inflytande i den sociala hierarkin. Jesus betonar att de med makt måste ta ansvar för sina handlingar. I nästa steg måste de som är runt om ta ansvar. De som är små får på inga villkor marginaliseras eller lämnas åt sitt öde.

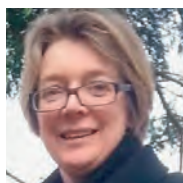
Någonstans mitt i bedrövelsen blir det ju nästan lite roligt att det kan beskrivas som fördelaktigt för någon att få en kvarnsten hängd runt halsen. En uttryck för antik galjhumor, kanske. Att en sådan procedur är till gagn för överlevaren är däremot mer självklart. Naturligtvis är det det bästa som kan hända om förövaren försvann och aldrig mer kom tillbaka. Det märkliga i sammanhanget är att Jesus framhåller att detta är det absolut bästa även för förövaren. Förövaren, med sin kvarnsten om halsen, kommer aldrig mer att flyta upp. Han är stadigt förankrad vid havets botten. Överlevaren behöver aldrig mer att se sin plågoande igen. Inte ens när han är död kommer hans kropp att flyta upp.

JESUS TAR VERKLIGEN INTE lätt på frågan om de minstas säkerhet, frihet och hälsa. Flera texter fortsätter i samma stil. "Om din hand eller fot förleder dig, så hugg av den och kasta den ifrån dig." (Matt. 5:30; 18:8). Jag minns hur jag upplevde det som något mycket positivt när jag var ung. Jag måste få vara ifred och alla måste ta ansvar för vad de gör. Om de inte klarar av att röra sig bland människor, så får de låta bli. Ingen får bete sig illa mot någon annan, ingen får kränka någon annan, och ingen får lägga över

ansvaret för sina tillkortakommanden på någon annan. Var och en måste ta ansvar för vad han eller hon gör. Befriande ord.

Vad ska jag då göra när jag får kännedom om att någon har missbrukat sin makt över en person i beroendeställning? För det första vill jag alltid ställ mig på överlevarens sida. Det är inte alltid lätt, men vi får minnas Jesu ord. "Många som är sist ska bli först och många som är först ska bli sist" (Matt 19:30, 20:16, Luk 13:30, Mark 10:31). Vi får aldrig vara en av dem som slätar över, inte vill se, inte vill förstå, och svika den utsatte. "Vad ni har gjort mot en av mina minsta, det har ni gjort mot mig."

MÅNGA KVINNOR HAR BERÄTTAT om sina erfarenheter, också om sådant som aldrig tidigare berättats för någon. "Vi skriver kyrkohistoria", skrev Ewa Lindquist Hotz med anledning av #metoo-upproppet. Vi berättar. Vi skriver historia. När blev det viktigare att hålla en trevlig ton än att sanningen fick komma fram? Ibland kan jag undra vad kyrkans trevlighetskultur gjorde med oss. "Om ni förblir i mitt ord är ni verkligen mina lärjungar. Ni ska lära känna sanningen och sanningen ska göra er fria" (Joh 8:31b–32). Vi har fått nog av kulturella strukturer som innebar att de människor som hade minst inflytande över situationen fick bära mest skuld. #vardeljus och #sanningenskagöraoossfria. Ingen försoning utan sanning. Förlåtelsen kan vänta.

LINDA JOELSSON är pastor och forskare. 2015 disputerade hon på avhandlingen *Paul and Death: A Question of Psychological Coping*. Linda ingår i ELSA:s redaktionskommitté.

Midt i kirken – midt i verden

RECENSION

Systrar i kyrkan – historien om en grupp dominikansystrar i Sverige 1931-2017. Katrin Åmell OP. Catholica bokförlag, 2017.

ORDENSSØSTRENE spilte en viktig rolle i den katolske kirkes gjenetablering i de nordiske land fra midten av 1800-tallet og utover. Dette bekreftes i rekken av historiske arbeider utkommet de senere år om kvinnelig klosterliv, men denne historien er langt fra ferdigskrevet. Et nytt og viktig bidrag i rekken er Katrin Åmells bok *Systrar i kyrkan: Historien om en grupp dominikansystrar i Sverige 1931-2017*.

Vi får – som tittelen lover – en vel-dokumentert beretning om det pionerarbeid en liten gruppe fransktalende dominikanersøstre etter hvert utførte da de valgte å etablere seg i Sverige og videre om utviklingen frem til dags dato. De skulle grunnlegge et hjem – i likhet med Sankta Katarinahjemmet i Oslo – for unge kvinner i Stockholm, slik avtalen med biskopen lød. Etter hvert ble det mye mer; Karlstad, og Rättvik. En periode også Johannesgården i Göteborg. I mange år var søstrene krumtapen i driften av stiftsgården Marielund, og da Ingridshemmet ble nedlagt i 1990, åpnet søstrene Märsta og Västmannagatan, hvor kreftene nå er samlet. Søstrenes mangfoldige arbeid kan kanskje best sammenfattes under fellesnevneren 'kulturmøter'.

Et slikt møte skjedde utvilsomt ved søstrenes ankomst til Sverige i 1931. Det svenske samfunn adskilte seg i mange

henseender fra det vante (tre søstre var franske, to andre henholdsvis sveitsisk og belgisk); og da ikke minst på det religiøse område. Kirken som de fem nyankomne tilhørte var her ikke bare liten (ca. 4.000 katolikker), men den var også omgitt av restriksjoner. Frykten for katolsk misjon var reell, og klostrene fremsto som farlige lokkemidler for unge piker. Det erfarte søstrene da de første svenske kandidatene meldte seg.

Ett år etter ankomsten kunne søstrene åpne Sankta Ingridshemmet – et pensjonat for unge piker og enslige kvinner. Da hadde de ikke bare innfridd avtalen med biskopen, men fikk selv en ramme hvor de kunne utvikle egen virksomhet. At søstrene ønsket å gjøre den katolske tro kjent var opplagt. Mer overraskende var tanken om at slik 'misjonering' skulle bidra til fransk kulturspredning. Og fransk var fellesspråket på Ingridshemmet. «Det religiøse syftet, som var det overgripande gick i hop med det kulturelle og det var svært å særskilja det ena från det andra». Slik var det i en årrekke.

Selv om Ingridshemmet måtte flyttes fra rivningshuset på Östermalm til Villagatan 21, forble det møtested for mange og ankerfeste for søstrene like til nedleggelsen i 1990. Her fremstilte de materiale for trosundervisning, hjalp til med å bygge opp menigheter, fylte kursgårder med liv og innhold, tok initiativ til forskjellige

organ innenfor Stockholms katolske stift og så videre. Helt siden 1960-tallet har økumenikk vært et prioritert innsatsfelt, og etter hvert også religionsdialog.

Kultur møtene har også vært realisert i søstrenes egen midte. De har tatt imot søstre fra Vietnam og Irak, og har bidratt til grunnleggelsen av en egen irakisk dominikansk kommunitet i Sverige. Gjennom søstrenes historie får leseren også en mulighet til å følge noe av den omfattende utviklingen innen ordensliv, kirke og samfunn de seneste 86 årene. Boken er kompakt og mettet med innhold, og da er det vanskelig å påpeke mangler, men jeg savner flere bilder. Jeg innbiller meg at det i søstrenes arkiver ligger en skatt som ville vært et pluss for boken.

Som min tittel antyder, synes jeg forfatteren – Katrin Åmell selv dominikanersøster – er for beskjeden på søstrenes vegne. Midt i kirken, midt i verden, ville være en mer dekkende tittel på søstrenes storartede virke på så mange områder. De har vist vilje til omstilling, vært uredde og dristige i møte med nye utfordringer.

ELSE-BRITT NILSEN OP

Systrar i kyrkan – historien om en grupp dominikansystrar i Sverige 1931-2017, Katrin Åmell OP, Catholica bokförlag, 2017, 560 s. ISBN 978-91-85608-59-1.

Bilder ur boken. Foton från www.catholica.se

Kampen ska vara vårt liv

HELGA HENSCHEN – författare, poet, humorist och modig aktivist

PÅ 70-TALET strax före jul, mitt i mörkret och alla dubbelarbetande kvinnors julbestyr och plikter kom jag på att jag skulle ordna en tjeffest. Men skulle någon komma? Ja, alla – faktiskt alla – kom! En stor öppen brasa, massor av levande ljus, stämningen blev varm och hög. Ganska snart kom idén att var och en skulle berätta en viktig dröm – och det gjorde vi.

Och Helga Henschen berättade en dröm från tidiga tonåren:

"Jag står i halvdunklet framför spegeln i mormors tambur. Jag kammar mitt hår med den stora kammen som är avsedd för gäster. Då ser jag i spegeln bakom mig, ovanför dubbeldörrarna till mormors salong: uppe mellan dörrkarmen och taket ser jag Djävulen! En fruktansvärd figur med två ansikten, blanksvart och naken. Jag förstår att han har sett mig. Förstnad och förloamad av obeskrivlig fasa ser jag hans bild i spegeln. Skriket har fastnat i halsen. Att döda honom är omöjligt – han är starkare än jag. Jag måste bjuda motstånd på annat sätt... det måste finnas en kraft... det måste finnas hopp... kärleken måste vara starkare än döden... jag måste begripa hans olycka... älskad av ingen – någonsin. Jag måste samla all min tro, dra till mig all den styrka och kärlek som finns i världen... för att övervinna, för att förvandla, för att segra. Till sist vänder jag mig långsamt om, lyfter blicken, ser Djävulen rakt in i ögonen och säger så starkt jag förmår: Jag älskar dig. I samma ögonblick vaknade jag."

Helga var en rikt begåvad konstnär, skulptör och bildmakare. Hon förvandlade hela Tensta tunnelbanestation till en explosion med hela världens visdom och färger. Helga var författare, poet, humorist och modig aktivist. En tavla hemma föreställer en kvinna med en lejoninna nära hjärtat. En syster till Karl och Jonatan: Helga Lejonhjärta.

Helga fyllde barnböcker, tidningar, tidskrifter, affischer och vykort med sina uppstudliga teckningar, mest med feministen och upprorsfiguren Rebella i jättekeps som kämpade mot allt våld och förtryck och för rättvisa och jämställdhet, för fred med jorden och fred på jorden. Hon gav SEKs fredskommitté smeknamnet Rebella och gjorde omslag och illustrationer till SEKs konferenser och skapade en serie vykort till kampanjen "Barnets Världsordning".

Men hur kom hon dit? Från en borgerlig uppväxt i törnrosalottet Rosenbad på Djurgården? Överklassflickan med en morfar som var bankiren Ernest Thiel,

som skapade det som är Thielska galleriet idag, men som sen förlorade sin förmögenhet. Vägvisare finns i hennes dagböcker där hon redan som tonåring skriver: "Gode Gud, förskona mig från ett lugnt liv".

I slutet på 70-talet läste Helga psykoanalytikern Erich Fromms *Att ha eller att vara: Männslighetens överlevnad* kräver inte bara nödvändiga förändringar i samhället utan också en radikal omvandling av människans värderingar, livsformer och förhållningssätt. Fromm var övertygad om att en människa kan förändras. I Helgas bok *Vägen till Rebella, En arbetsbok och en bilderbok – ett försök att arbeta med mitt liv* finns ett dagboksblad av Helga från en nyårsafton:

Var vaken. Lyssna. Detta är Guds tid. Detta är din tid. / Lev i din tid. Bruka din tid. Var inte lat. /

Träna din kärlek, din förmåga till inlevelse. / Fly inte undan. Stanna i din sorg. Gå tvärs igenom din sorg. /

Var inte rädd. Det okända bär.

Helga började pröva och öva. En gång i tonåren, i drömmen, hade hon ju lyckats mobilisera alla sina krafter för att se Djävulen i ögonen, och säga "jag älskar dig". Så varför skulle hon inte kunna göra det i verkligheten? "Fantasin är kärlekens syster", har någon sagt. Till fantasin – står det på en litografi ovanför mitt skrivbord – en råbock med blombekransade horn. Nu mobiliserade hon all sin fantasi, all medkänsla och energi, för att se verkligheten kärleksfullt i ögonen. I *Brev till dig inför krigshotet i världen* skrev hon:

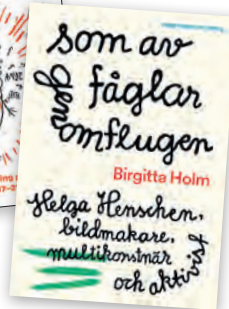
Vad ska vi säga till varann i dom yttersta dagarna? Vad ska jag säga till dig, älskade människa? Att jag håller din hand så länge jag orkar – så länge jag lever.

Låt oss genomskåda, genomsyra, genomborra den kompakta trögheten, liknöjdheten och den förfärande kärlekslösheten. Kampen ska vara vårt liv.

Den meningen finns nu också tatuerad på en av mina dotterdottrars överarm. Med Helgas handstil.

MARGARETA INGELSTAM har arbetat som producent och projektledare på UR, varit generalsekreterare för Kristna Fredsrörelsen och ansvarig för fredsprogrammet på Sveriges Kristna Råd. Var en av initiativtagarna till Adoptionscentrum.

EN JUBILEUMSUTSTÄLLNING om Helga Henschen (1917–2002) och hennes konstnärskap pågick på Thielska galleriet i Stockholm i vintras. Den togs emot med stor entusiasm av såväl publik som press och fick därför förlängas. I samband med utställningen publicerades två böcker:

Hela Helga Henschen, Thielska Galleriets utställningskatalog. Glädjerik och inspirerande.

Som av fåglar genomflugen, av professor Birgitta Holm, som tidigare skrivit böcker om Fredrika Bremer, Selma Lagerlöf och Sara Lidman. "Jag kallar boken en mythografi", skriver Birgitta Holm, "för Helga inbjuder till att knyta hennes väg, hennes kamp och strävan till drömmar, gudaberättelser och sagor". Förlag: Bonniers.

Sedan tidigare finns *Vägen till Rebella*, pocket från En bok för alla, på Bokbörsen.

Må min vän komma till sin trädgård...

INTERRELIGIÖST SEMINARIUM PÅ SIGTUNASTIFTELSEN 18–19 MAJ 2018

Vårens interreligiösa seminarium i genderperspektiv har trädgård och odling som tema. Trädgården som metafor återkommer i religiös poesi, som i rubriken, hämtad ur Höga Visan i Bibeln. Kvinnor har ofta stått för odling, trädgårdsskötsel och örtkunskap såväl i klosterträdgårdens hägn som i folklig praktik.

Under drygt ett dygn får vi tillsammans utforska trädgårdens möjlighet som interreligiös mötesplats, och ta del av några exempel på hur trädgård och odling framträder i judisk, kristen och muslimsk tradition.

Seminarier börjar med lunch på fredagen och slutar med eftermiddagskaffe på lördagen.

Medverkande: Eva Aperia, pedagog i Judiska församlingen i Stockholm; Lena Roos, kolonilottsinnehavare och lektor i religionsvetenskap vid Uppsala universitet; Gudrun Wessnert, museipedagog och Esther Yaquta Morton, Core Health-terapeut.

I samverkan med Centrum för religionsdialog i Stockholms stift, Samarbetsrådet för judar och kristna, Ibn Rushd studieförbund.

Pris: 1.695 kronor. **Sista anmälningdag:** 4 maj.

Bokning via Sigtunastiftelsen, www.sigtunastiftelsen.se, tel 08-592 589 00. För mer info kontakta Helene Egnell helene.egnell@svenskakyrkan.se, 08-508 940 49

Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd

Postadress: SEK, Ekumeniska Centret,
Box 14038, 167 14 Bromma
Besöksadress: Gustavslundsvägen 18,
Alviks torg, Bromma
Tel: 08-453 68 04, e-post: sek@ekuc.se
hemsida: www.svekumeniskakvinnor.se
Plusgiro: 60 22 22-2
Medlemsavgift fr.o.m 2018: 150 kr/år
Generalsekreterare: Esther Kazen

SEK:s styrelse 2016-2017

Ordförande: Carin Gardbring, Uppsala
Vice ordf: Petra Jonsson, Vällingby
Kajsa Berg, Bergsjö
Diana Eliason, Alingsås
Vianka Khamis Jenan, Stockholm
Ragni Lantz, Sundbyberg, VBD
Else-Britt Löfdahl, Lund
Cecilia Ralfe Stelander, Uppsala
Birgitta Thörn, Hisings-Backa
Ingegerd Modig, Stockholm, suppleant
Rose Söderqvist, Sundbyberg, kassör

Medlemsorganisationer i Sveriges

Ekumeniska Kvinnoråd (2017):
EQ Kvinna (tidigare Kristen och Kvinna)
Forum för prästvigda kvinnor i Sv. kyrkan
Frälsningsarmén Hem & familj
Kvinnor för Mission
Kvinnor i Svenska kyrkan

Lokala ekumeniska kvinnoråd eller

nätverk finns på följande platser:
Göteborg, Halmstad, Jönköping,
Karlskrona, Linköping, Lund, Malmö,
Stockholm, Södertälje, Uppsala.

Stödorganisationer:

Caritas Sverige
EFS
Evangeliska Frikyrkan
Equmeniakyrkan
KFUM Sverige
Pingströrelsen
Svenska Alliansmissionen
Vännernas Samfund i Sverige, Kväckarna

SEK samarbetar med:

Kristna feministerna
Minsta Myntets Gemenskap (Fellowship of
the Least Coin, FLC)
Nordisk Ekumenisk Kvinnokommitté, NEKK
Seglora smedja
Sveriges kristna råd, SKR
Teologiska Högskolan i Stockholm, THS

SEK är medlem i:

Ecumenical Forum of European Christian
Women, EFECW
Kvinnoorganisationernas samarbetsråd i
alkohol- och narkotikafrågor, KSAN
Operation 1325
Studieförbundet Bilda
Svenska missionsrådet, SMR
Sveriges Kvinnolobby
UN Women Sverige
Världsböndagen (World Day of Prayer)

Följ SEK på Facebook!

Tips, nyheter och aktiviteter direkt i ditt flöde.

www.facebook.com/svekumeniskakvinnor

Gilla sidan så får du informationen i ditt eget flöde.

Evenemangstips

Du kan skicka meddelande till oss via facebook

Bjud in dina vänner att gilla sidan

I inläggsflödet delar vi intressanta artiklar och händelser, egna och andras. *Dela gärna inläggen vidare!*

Gilla SEKs facebook-sida så får du nyheter direkt i facebook-flödet på din mobil!

Förnya ditt medlemsskap

Betala medlemsavgiften för 2018 så att vi tillsammans kan fortsätta att göra skillnad. Betala avgiften 150:- till plusgiro-konto 60 22 22-2. Ange som meddelande "Medlem 2018" samt ditt namn och postadress.

Om du redan betalt årets avgift, eller är medlem genom ett lokalt kvinnoråd, kan du bortse från den här uppmaningen.

Ny medlem? Välkommen! Anmäl dig direkt på vår webbplats: www.svekumeniskakvinnor.se/bli-medlem

Besök SEKs nya webbplats www.SvEkumeniskaKvinnor.se

Den tidigare webbplatsen www.sek-vbd.se finns kvar ett tag till med gammalt material medan den nya webbplatsen växer fram, men det är på svekumeniskakvinnor.se som du hittar aktuell information.

Du kan alltid klicka på loggan för att gå till förstasidan.

Bildspelet visar aktuella aktiviteter och händelser.

Här hittar du aktuella genvägar och notiser.

Lokalt eller internationellt? Här hittar du vägen till ditt lokala kvinnoråd

Tidningen Elsa på webben. Här hittar du utvalda artiklar ur tidigare nummer att tipsa om och dela med vänner.

Webbplatsen funkar fint i mobilen också!

I toppmenyn hittar du vägen till alla områden på sajten.

Vill du bli medlem? Eller tipsa nån om medlemskap? Här finns information och anmälan!

I kalendariet listar vi vad som är på gång.

Du följer väl oss på facebook? Här kan du tjuvkika på vad som händer i facebook-flödet.

**Utan dig är vi ingenting
Tillsammans stärker vi varandra.**

Just det, så är det!

Meddela din epost-adress

Anmäl din epost-adress så kan vi lättare hålla kontakten. Mejla din epost-adress tillsammans med ditt namn och din vanliga postadress så uppdaterar vi dina uppgifter i medlemsregistret. Mejla till sek@ekuc.se och skriv "Epost-uppdatering" i ämnesraden.

»Se jag gör allting nytt«

EKUMENIK FÖRUTSÄTTNING FÖR FRED

Varmt välkommen till årskonferens i ekumeniken, feminismen och rättvisans tecken! Vi tar avstamp i Uppsala Möte 1968 som firar 50-års jubileum 2018 och i samtal om kvinnor och fredsengagemang blickar vi framåt. Gemenskap, gudstjänst, inspiration och vision – välkommen till årskonferens!

Symbolen för Uppsalamötet 1968.
Foto: WCC.

Gudstjänstfirande 1968.
Foto: WCC.

Volontärchaufför läser nyhetsbrevet Hot News. Foto: WCC.

Årskonferensen 2018 hålls på Frälsningsarmén i Uppsala.
Foto: Frälsningsarmén.

Program

FREDAG 20 APRIL

Mötesbyrån öppnar 16:00. Inledningspass, middag, föreläsning och kvällsandakt.

”Uppsala 68 – hur formade det oss?” Maggi Hemström och Annika Sjöqvist Platzter, som båda deltog som stewards vid generalförsamlingen, minns och samtalar.

Kvällen avslutas med andakt.

LÖRDAG 21 APRIL

Årsmötesförhandlingar på förmiddagen. Efter lunch ägnar vi oss åt temat *Ekumenik förutsättning för fred*. Vi besöker Fredens hus i Uppsala Slott.

Samtal och workshop tillsammans med Operation 1325 om *Kvinnor och fredsengagemang i Sverige och Världen*. Framtidsspaning om *Den ekumeniska kvinnorörelsens roll idag*.

Dagen avslutas med festmiddag med kulturprogram med medverkan av ”4 vänner och en gitarr” och kvällsgudstjänst med dikter av Inga-Lena Dahl.

SÖNDAG 22 APRIL

Morgonsamling med utvärdering, sändning och avslutning. Slut kl 10:00.

Vi uppmanar dig att delta i valfri gudstjänst kl 11:00, gärna i ett samfund du inte besöker så ofta!

Bland annat finns dessa gudstjänster kl 11:00 inom gångavstånd.

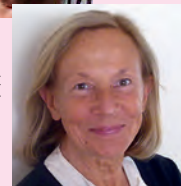
- » Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20
- » Pingstkyrkan, S:t Persgatan 9
- » Baptistkyrkan, Bangårdsgatan 11
- » Katolska Kyrkan, Slottsgränd 7
- » Svenska Kyrkan: Domkyrkan, Domkyrkoplan
- » Svenska Kyrkan: Helga Trefaldighet, Nathan Söderbloms Plan

Varmt välkommen till årskonferensen!

Maggi Hemström

Annika Sjöqvist Platzter

Vi besöker Fredens hus.

Workshop tillsammans med Operation1325.

Konferensen arrangeras i samarbete med Studieförbundet Bilda.

Konferensfakta

UPPSALA 20–22 APRIL 2018

Datum: Fredag 20–söndag 22 april 2018

Plats: Frälsningsarmén, S:t Persgatan 20, 753 20 Uppsala

Deltagaravgift: 200 kr

Sista anmälningsdag är fredag 6 april

(OBS rum på Duvan Hotell bokas senast onsdag 28 mars)

ANMÄLAN & AVGIFT

Mejla din anmälan till sek@ekuc.se (skriv "Anmälan årskonferens" i ämnesfältet) eller skicka brev till: Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, Ekumeniska Centret, Box 14038, 167 14 Bromma.

Betala samtidigt deltagaravgiften till Plusgiro 60 22 22-2 (Ange "Årskonferens" + ditt namn).

Meddela eventuell specialkost eller om du vill boka hotellrum i samband med din anmälan.

BOENDE & RESA

Du ordnar själv din resa och boende, men för dig som vill finns ett begränsat antal reserverade rum på Duvan Hotell.

Vi har reserverat 12 dubbelrum på Duvan Hotell, ca 10 minuters promenad från Frälsningsarméns lokaler. Dubbelrummen går att göra till enkelrum, till en högre kostnad. Boka ditt rum i samband med anmälan till årskonferensen genom att mejla sek@ekuc.se

Duvan Hotell, Dragarbrunnsgatan 69

Tel: 018-56 40 35

Pris/person för två nätter (frukost ingår):

Del i dubbelrum 860 kr

Enkelrum 1.420 kr

Incheckning fredag 20 april senast kl 16:30. Kommer du senare behöver du kontakta hotellet för att få kod och beskrivning för att få dina nycklar då det inte finns personal på plats kvällar och helger (endast frukostpersonal).

Anmäl dig redan idag – eller senast fredag 6 april! (Onsdag 28 mars för rumsbokning)

Information finns också på www.svekumeniskakvinnor.se/arskonferens-2018

8 MARS PÅ THS Internationella kvinnodagen

Välkommen till öppna föreläsningar! Torsdag 8 mars 2018 på THS, sal 219

10.00–11.30 **Hanna Stenström**

Teologi för en jämställd kyrka före feministteologin – kristna kvinnor gör teologi inom Fredrika Bremer-förbundet 1957-1958.

Hanna Stenström är lektor i bibelvetenskap, Nya testamentet, på THS, teol dr i Nya testamentets exegetik. Stenström arbetar på fältet feministisk exegetik men har också ett bredare intresse för feministisk teologi, bibeltolkningsfrågor, inklusive bibelforskarnas och bibelforskningens relation till kyrkor och samhälle.

11.40–12.00 **Jenny Karlsson**

Andakt på Internationella kvinnodagen (kapellet)

Jenny Karlsson är doktorand i Teologisk etik med religionsfilosofi vid Åbo Akademi och Stockholms stifts forskarskola samt präst i Svenska kyrkan.

13.00–14.30 **Kristina Patring**

Feminism och religionsfrihet – a match made in heaven?

Kristina Patring ansvarar för Svenska missionsrådets kapacitetsutvecklingsarbete inom religions- och övertygelsefrihet som en mänsklig rättighet för alla. Patring har hållit utbildningar om religions- och övertygelsefrihet i Mellanöstern och Asien samt medverkat i arbetet med Svenska Missionsrådets undervisningsmaterial och filmer om religions och övertygelsefrihet. Kristina Patring har en Bachelors of honors i Development studies and Law från SOAS i London och en masterexamen i mänskliga rättigheter från THS och Uppsala Universitet.

Välkommen! Ingen anmälan, ingen avgift.

Arrangörer: Teologiska högskolan Stockholm, Studieförbundet Bilda, Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd.

Sveriges
Ekumeniska
Kvinnoråd

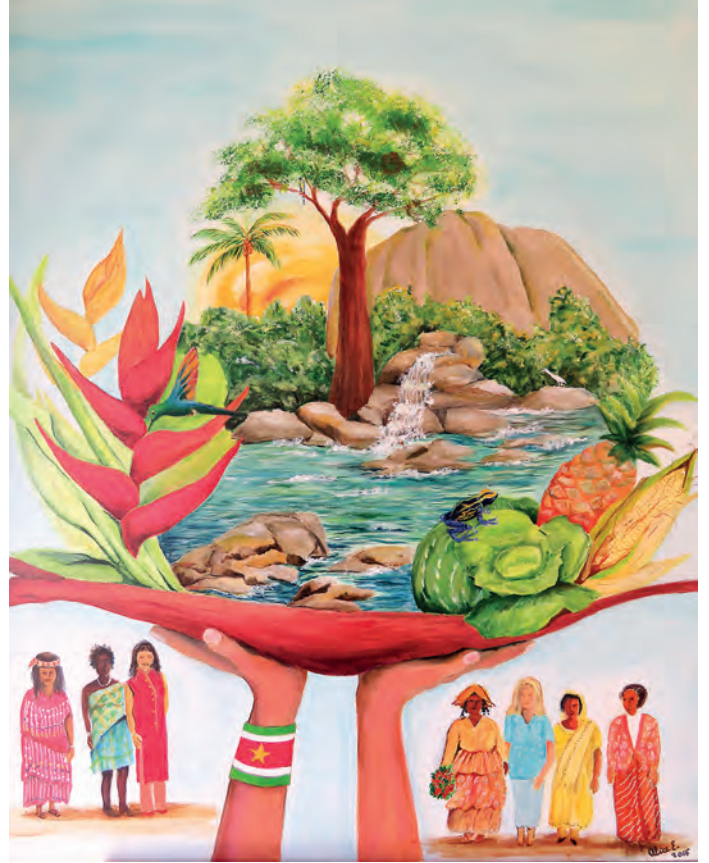

VÄRLDSBÖNDAGEN 2 MARS 2018

"Allt Gud skapat är mycket gott!"

Program från Surinam

Bibelstudium i Mosebok I

Temabild från Surinam "Allt Gud skapat är mycket gott!"

Introduktion

Under senare år har klimatförändringen diskuterats mycket. Liksom många andra länder i världen känner Surinam av klimatförändringar på grund av den globala uppvärmningen. Huvudstaden Paramaribo ligger nära Atlanten och på många platser blir det översvämningar under regnperioden. Många andra länder drabbas av torka, orkaner och översvämningar. Vetenskapsmän tror att förändringarna i miljön kan få allvarliga konsekvenser. Vi ser förödande effekter av miljökatastrofer som orsakats av människor, t ex föroreningen av floderna med kvicksilver vid letandet efter guld.

Samspelet mellan människor, djur och natur är helt ur balans. Många håller med om att vi människor är orsaken till det. Samtidigt är det vi som kan återställa jämvikten mellan oss människor och Guds skapelse.

Vi kvinnor i Surinam tror att den kristna tros gemenskapen kan ge ett stort bidrag när det gäller att bevara en dräglig, hälsosam och trygg miljö. Jordens framtid för kommande generationer är viktig för oss. Vi tror att det är ett av grunddragen för den kristna tron. Vi påminns om relationen mellan Gud och skapelsen, Gud och mänskligheten. Det handlar om att ha respekt för allt levande.

Som kristen gemenskap är det av stor vikt att vara medveten om att vi lever på 2000-talet, en tid som karaktäriseras av snabb teknologisk utveckling, där vi utmanas att hålla våra moraliska och etiska principer höga. Vi bör fråga oss själva hur vi når balansen mellan att å ena sidan följa med i den teknologiska utvecklingen och samtidigt minimera dess negativa sidoeffekter på miljön å den andra.

Vad betyder det för oss när vi bekräftar den apostoliska trosbekännelsen: "Jag tror på Gud, allsmäktig Fader, himlens och jordens skapare. Jag tror på Jesus Kristus, hans ende Son, ... Jag tror på den heliga anden"? Hur relaterar den trosbekännelsen till vår tro på Gud som skaparen? Vad är vår roll som kristna i Guds värld? Hur lever vi ansvarsfullt i det 21:a århundradet?

Vi styrs av temat "Allt Gud skapat är mycket gott!" (1 Mos 1:1-31)

Bakgrundsförklaring till

I Mosebok (Genesis) 1:1-31

Ordet genesis betyder ursprung, begynnelse eller blivande. I Mosebok öppnar bibeln för oss där Guds gudomliga uppenbarelser nedtecknats av människor med tro. I Mosebok vittnar om livets början på jorden, mänsklighetens skapelse och dess ansvar mot skapelsen.

I skapelseberättelsen skapar Gud himmel och jord ur kaos. Gud skapar kosmos, en levande värld (1-26). Till sist skapar Gud människan till sin avbild (27). De får sedan Guds uppdrag att ta hand om Guds skapelse som i Guds ögon var mycket god. (28-31). Allt detta gör Gud genom att tala, åtskilja, differentiera och skapa. I I Mosebok finns påståenden om skapelsens skönhet och om platsen och funktionen hos allt skapat. "Och Gud såg att allt som han hade gjort det var mycket gott." (31)

I psalm 8 ser psalmisten på himlen, månen och stjärnorna och frågar Gud "vad är då en människa att du tänker på henne?" och utbrister i en lovsång: "Du gjorde honom nästan till en gud; med ära och härlighet krönte du honom. Du lät honom härskas över dina verk" (Ps 8:6-7).

Men psalmen betyder inte att mänskligheten har rätt att använda Guds skapelse utan att behöva bry sig om att ta hand om den. Bygg inte samhällen utan hänsyn till hållbarhet. Och förbruka absolut inte vad skapelsen erbjuder utan att bevara och förnya de naturresurserna. Vi, män och kvinnor, måste vara medvetna om att vi är skapade till Guds avbild och är kallade att leva i fred och rättvisa med skapelsen.

Precis som djuren får också mänskligheten Guds välsignelse och ett uppdrag: ta ansvar, förvalta, skydda och vårda hela skapelsen. Vi lever i världen, så vi borde inte förstöra vad Gud har skapat. Vi ska heller aldrig sätta oss själva över Gud, för "Jorden är Herrens med allt den rymmer" (Ps 24:1). Det är ett stort ansvar att vara Guds medarbetare!

Metod: Bibelstudiegrupp

Den här bibelstudiemetoden är känd som kontextuell. Den vill skapa en dialog mellan vårt eget sammanhang och bibelns. Vi börjar läsa bibeln medvetna om vår situation så att vi kan lyssna till Guds ord och tillämpa det i vår tid. Detta kan belysa och förändra våra frågor och handlingar.

Metoden har fyra faser. Välj en samtalsledare som leder och fördelar ordet mellan deltagarna.

1. Observation

Vad säger texten? (Läs texten flera gånger och i olika översättningar som inledning till samtalet.)

Vilka ord fäster du dig vid? Vad finns det av upprepningar/ordvändningar i texten? Vad står det om skapelsen? Vad står det om mänskligheten?

2. Tolkning

a. Vilka bilder får ni när ni hör orden ni särskilt uppmärksammat? (Deltagarna kan göra kopplingar mellan vad som sägs och sin egen erfarenhet.)

b. I Mos 1:22, 28 välsignar Gud djur och människor. Hur rimmar Guds välsignelse av skapelsen med miljöförstöring, naturkatastrofer, avancerad teknologi och missbruk av människor och miljö?

c. Hur använder vi människor våra gåvor för att ta hand om skapelsen? Vad är vårt ansvar att förvalta Guds skapelse och bidra till ett hållbart samhälle i våra sammanhang?

d. Hur kan vi säkra jordens framtid för kommande generationer? Tänk t ex på:

- matproduktion (ekologisk odling, kemiska gödningsmedel, småskaliga lantbruk, livsmedelsindustri)

- utvinning av mineraler (guld, bauxit, etc), skogsavverkning (avverkning leder till mindre syre), jakt och fångst av utrotningshotade arter, som sköldpaddor
- Sop- och avfallshantering (soptippar/deponi, återvinning, återanvändning, kompostering)
- Alla former av våld mot barn, ungdomar och kvinnor.

3. Sammanfattning

Avsluta samtalet med att summera vad temat "Allt Gud skapat är mycket gott!" betyder för er och ert samhälle, medan ni tar emot välsignelsen som förvaltare av Guds goda skapelse..

4. Uppföljning

- Deltagarna kan dela i storgrupp vad man lärt av bibeltexten och gruppsamtalen.
- Deltagarna kan arbeta tillsammans i ett miljöprojekt.
- Deltagarna kan skriva en dikt eller en bön eller göra en bild baserad på texten.
- Deltagarna kan skriva ner ett personligt åtagande för att ta ansvar för Guds skapelse.

Träffar kl. 18
Gudstjänst kl. 20
Adress:
Klosterkyrkan i Lund

VÅREN 2018

Kontakt
Mejl: deboraailund@gmail.com
Facebook:
www.facebook.com/deboraailund

SYSTERSKAPET

28 FEBRUARI, 2018

A quick guide:
Den
feministiska
fårflocken

HAN/HON/HEN

14 MARS, 2018

Vem är Gud?
Inklusivt språk
och
Gudsbilder

QUEER

18 APRIL, 2018

Queerteologi
och
Queer
Gudstjänst

JESUSFESTIVAL

16 MAJ, 2018

Övrig information
Mer info
på
hemsidan

POSTTIDNING B

RETUR TILL:

Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd
Ekumeniska Centret
Box 14038, 167 14 Bromma

MARS

21/3 Årsmöte EKIS, Stockholm

Årsmöte för Ekumeniska Kvinnorådet i Stockholm, kl 18.00 på Kväkargården, Kristinehovsgatan 2 (T-bana eller buss till Hornstull). Görel Råsmark, tidigare följeslagare i Israel och Palestina inleder med att dela sina erfarenheter som följeslagare: "Mod och motstånd – ur min erfarenhet". Servering. Läs mer på www.svekumeniskakvinnor.se/stockholm

28/3 Sista datum för att boka rum till årskonferensen!

Läs mer på sid 16–17.

APRIL

6/4 Sista anmälningsdag för årskonferensen i Uppsala!

Läs mer på sid 16–17.

12/4 Offentliga föreläsningar i bibelvetenskap på THS

Teologiska Högskolan Stockholm, kl 13–16.30. Susan Gillingham, University of Oxford: "Writing a Reception History Commentary: Aims, Methods and Resources" och Gitte Buch Hansen, Köpenhamns universitet: "Exegesis and Ethnography: Biblical Grammar in Contemporary Migrants' Life Stories". THS, Åkeshovsv 29, Bromma. Läs mer på sid 9.

14/4 Kvinnofrukost, Malmö

Kl. 10–12.30. Diakon Maria Josefson *Från moderhus till Domkyrkan – om en föränderlig diakoni*. Heliga Trefaldighetskyrkans församlingshem, Eriksfältsgatan 1. Kostnad 40:-. Arr. Malmö Ekumeniska Kvinnoråd. Info/anmälan: Berit Nyman, 040-13 11 36 eller Barbro Höglund 0760-19 69 66. Info: www.svekumeniskakvinnor.se/malmo

20–22/4 SEK Årskonferens med årsmöte i Uppsala

"Se jag gör allting nytt" – ekumenik förutsättning för fred. Läs mer på sid 16–17.

MAJ

18–19/5 Interreligiöst seminarium på Sigtunastiftelsen

"Må min vän komma till sin trädgård..." läs mer på sid 13.

19/5 Kvinnofrukost, Malmö

Kl. 10–12.30. Lilian Bolin och Berit Nyman om Alice Tegnér. Musik för stora och små. Heliga Trefaldighetskyrkans församlingshem, Eriksfältsgatan 1. Kostnad 40:-. Arr. Malmö Ekumeniska Kvinnoråd. Info/anmälan: Berit Nyman, 040-13 11 36 eller Barbro Höglund 0760-19 69 66. Info: www.svekumeniskakvinnor.se/malmo

För mer information och senare datum, besök kalendariet på www.svekumeniskakvinnor.se

SEK ÅRSKONFERENS 20–22 APRIL 2018 I UPPSALA

»Se jag gör allting nytt«

EKUMENIK FÖRUTSÄTTNING FÖR FRED

Anmäl dig idag!

Varmt välkommen till årskonferens i ekumeniken, feminismen och rättvisans tecken! Vi tar avstamp i Uppsala Möte 1968 som firar 50-års jubileum 2018 och i samtal om kvinnor och fredsengagemang blickar vi framåt. Gemenskap, gudstjänst, inspiration och vision – välkommen till årskonferens!

» Läs mer på sid 16–17 i tidningen

SEK har en ny webbplats, besök oss på:

www.SvEkumeniskaKvinnor.se

Webbplatsen presenteras närmare på sidan 15.